

Bijbelstudie 63

Het occulte: toverij, waarzeggerij en spiritisme

Voorwoord

Als we over deze dingen na gaan denken, kan de satan ons proberen te intimideren. Bijvoorbeeld door ons angst aan te jagen. We moeten dat weerstaan met het Woord van God, met de waarheid. De waarheid is dat Hij die in ons is, meerder is dan hij die in de wereld is¹ (1 Johannes 4:4). En dat God ons zal beschermen: *“Maar de Heere is getrouw, Die u zal versterken **en bewaren voor de boze**”* (2 Thessalonicenzen 3:3). Er is geen bezwering (of vloek) tegen Israël (Numeri 23:23). Daar moeten we in geloof op blijven staan.² (Mattheus 4:10).

Inleiding

De Bijbel verbiedt **alle activiteiten waardoor een mens in direct contact komt met boze geesten**. De voornaamste daarvan zijn: toverij, waarzeggerij en spiritisme. Spiritisme heeft te maken met het oproepen van geesten. Voor deze dingen en voor alles wat daar mee te maken heeft, gebruiken christenen meestal de woorden occult en het occulte³.

1. De Bijbel verbiedt het nadrukkelijk

De Bijbel neemt toverij, waarzeggerij en het contact zoeken met boze geesten (spiritisme) heel serieus. We worden in Gods woord ernstig voor deze praktijken gewaarschuwd.

¹ God woont door de Heilige Geest in ons en Hij is sterker dan de duivel die in de wereld is. Zie voor een bespreking van deze en ander teksten punt één van Bijbelstudie 66A over hoe de satan ons aan kan vallen.

² Je zou bijvoorbeeld het volgende gebed kunnen bidden: "Dank u Heer dat uw Woord de waarheid is. Ik dank u dat u mij beschermt. U woont in mijn hart en U bent sterker dan de duivel die in de wereld is. Ik verwerp deze angstgevoelens en al deze angstige gedachten. Ik geloof wat u in uw Woord zegt.." Zie voor meer uitleg Bijbelstudie 66B over hoe wij weerstand boze kunnen weerstaan.

³ De woorden occult en het occulte komen niet in de Bijbel voor. Het zijn woorden die christenen hebben uitgekozen voor alles wat met toverij, waarzeggerij en spiritisme te maken heeft. Het zijn geen scherp begrensde begrippen. Er wordt soms onder christenen over randgevallen getwist. Bijvoorbeeld over de vraag of de Harry Potter boeken nu wel of niet occult zijn. Feit is dat de boeken vol staan met occulte zaken en dat door de boeken kinderen vertrouwd worden gemaakt met het occulte. De Harry Potter boeken verlagen de drempel naar het occulte aanzienlijk.

Het wordt verboden in het Oude Testament

- 📖 *"Wanneer u in het land komt dat de HEERE, uw God, u geeft, mag u niet leren handelen overeenkomstig de gruweldaden van die volken. Onder u mag niemand gevonden worden die zijn zoon of zijn dochter door het vuur laat gaan, die waarzeggerij pleegt, die wolken duidt of aan wichelarij doet, die een tovenaars is, die bezweringen doet, die een dodenbezweerder of een waarzegger raadpleegt, of die bij de doden onderzoek doet. Want iedereen die zulke dingen doet, is een gruwel voor de HEERE. En vanwege deze gruweldaden verdrijft de HEERE, uw God, deze volken van voor uw ogen uit hun bezit. Oprecht moet u zijn tegenover de HEERE, uw God. Want deze volken, die ú uit hun bezit verdrijven zult, luisteren naar wolkenduiders en waarzeggers. Maar de HEERE, uw God, heeft dat ú niet toegestaan"* (Deuteronomium 18:9-14)
- 📖 *"U mag u niet wenden tot de dodenbezweerdere en tot de waarzeggers. U mag hen niet raadplegen, zodat u zich met hen verontreinigt. Ik ben de HEERE, uw God."* (Leviticus 19:31)
- 📖 *"Wanneer een man of een vrouw in verbinding staat met de geest van een dode, of een waarzegger is, moeten zij zeker ter dood gebracht worden."* (Leviticus 20:27)

De oorspronkelijke bewoners van het land Kanaän hielden zich bezig met allerlei occulte praktijken. Het occulte was onderdeel van het dagelijks leven van deze volken. Ze luisterden naar waarzeggers en maakten gebruik van de diensten van wichelaars. Een populaire methode van waarzeggerij was het duiden van wolken. Deze volken lieten zich naast waarzeggerij ook in met toverij en spiritisme. Al deze praktijken zijn in Gods ogen een gruwel. God waarschuwde het volk Israël daarom ernstig om niet dezelfde weg op te gaan. God neemt deze dingen heel serieus. Zo serieus, dat Hij het volk Israël opdroeg om hen die zich hier toch mee bezig hielden ter dood te brengen.

Het wordt ook verboden in het nieuwe Testament

Toverij is één van de werken van het vlees. *"Het is duidelijk wat **de werken van het vlees zijn**, namelijk overspel, hoererij, onreinheid, losbandigheid, afgoderij, **toverij**, vijandschappen, ruzie, afgunst, woede-uitbarstingen, egoïsme, onenigheid, afwijkingen in de leer, jaloersheid, moord, dronkenschap"* (Galaten 5:19-21) Toverij wordt in dit vers op een lijn gesteld met zaken als hoererij, jaloersheid, moord en dronkenschap. Wie aan toverij doet en zich daarvan niet bekeert, zal het Koninkrijk van God niet beërven. *"waarvan ik u voorzegg... dat wie zulke dingen doen, het Koninkrijk van God niet zullen beërven"* (Galaten 5:21). In Gods koninkrijk is geen plaats voor hen die zich niet van hun toverij willen bekeren. *"Buiten zijn de honden en **de tovenaars**, de hoereerdere, de moordenaars, de afgodendienaars en ieder, die de leugen liefheeft en doet."* (Openbaring 22:15)

2. Het is geen grap, er gebeurt werkelijk wat

Er is veel bedrog bij de hedendaagse tovenaars en waarzeggers, maar niet alles is bedrog.

Bij tovenaars en waarzeggers die echt in contact staan met boze geesten gebeurt er daadwerkelijk iets. Er gebeuren tot op zekere hoogte bovennatuurlijke dingen.

Dat zien we bijvoorbeeld bij de tovenaars van Egypte, waar Mozes mee te maken had. Zij konden tot op een bepaald niveau, net als Mozes, bovennatuurlijke dingen doen. De eerste wonderen die Mozes deed konden zij na doen. (Exodus 7:11, 22; 8:7.). Maar toen hield hun macht op, de volgende wonderen die Mozes deed konden ze niet imiteren. Ze liepen tegen de grens van hun kunnen aan. Op dat moment begrepen de tovenaars dat Mozes zijn wonderen deed door de kracht van God. Zij erkenden: "dit is de vinger van God" (Exodus 8:18,19). Een ander voorbeeld is Simon de tovenaars. Ook Simon de tovenaars deed bovennatuurlijke dingen. Hij verbijsterde daarmee de Samaritanen, maar Filippus deed namens God nog veel grotere wonderen (Handelingen 8:9-13).

Tovenaars hebben dus een beperkte macht om bovennatuurlijke dingen te doen. Dat komt omdat ze samenwerken met boze geesten. Hun spreuken en rituelen zetten boze geesten aan om in actie te komen. Die samenwerking is overigens van de kant van tovenaars of waarzeggers niet altijd bewust. Soms denken tovenaars dat ze werken met verborgen krachten en energieën die ze met hun rituelen en spreuken kunnen beheersen.

Het verhaal van de botsing tussen Mozes en de tovenaars van Egypte leert ons dat wij de macht van tovenaars niet moeten onderschatten, maar ook niet overschatten.

Bij waarzeggerij is het net weer iets anders. Alle waarzeggerij, in de vorm van voorspelling van de toekomst, is bedrog. Boze geesten kunnen wel voor ons verborgen kennis hebben, maar de toekomst kennen ze niet. Niemand kan de toekomst voorspellen, dan God alleen. God zegt duidelijk in Zijn Woord dat alleen Hij de toekomst kent⁴. Veel van de voorspellingen van waarzeggers zijn uiterst vaag. Als er al eens een voorspelling uitkomt, kan dat toegeschreven worden aan toeval. Soms doen waarzeggers echter opvallend nauwkeurige voorspellingen. Hoe moeten we dit verklaren? Deze waarzeggers kunnen deze nauwkeurige voorspellingen doen omdat ze geholpen worden door boze geesten. Boze geesten weten meer dan mensen, en ze hebben ook meer macht. Met deze bovenmenselijke kennis en macht kunnen ze waarzeggers helpen om voorspellingen te doen. Omdat boze geesten meer weten dan mensen zijn ze beter in staat om op korte termijn bepaalde ontwikkelingen in te schatten. Op basis van dit inzicht kunnen ze waarzeggers helpen om voorspellingen te doen. Zij kunnen bijvoorbeeld weten of iemand een dodelijke ziekte heeft, van deze kennis kunnen ze gebruik maken om iemands dood te voorspellen. Boze geesten hebben ook een bepaalde macht over ongelovigen.⁵ Door van deze macht

⁴ "Komt naderbij met uw aanklacht zegt de HEERE, kom maar naar voren met uw bewijzen, zegt de Koning van Jakob. Laten zij naar voren brengen en ons bekendmaken de dingen die zullen gebeuren... doe ons de komende dingen horen. Maak de dingen bekend die hierna zullen komen, en wij zullen weten dat u goden bent. Doe tenminste iets, goed of kwaad, en wij zullen verbaasd staan en het tezamen inzien." (Jesaja 41:21-23) In dit Bijbelgedeelte daagt God de afgoden uit. Als zij werkelijk goden zijn laten zij dan de toekomst voorspellen zoals God dat doet via zijn profeten. Dat kunnen ze uiteraard niet en dat bewijst dat ze geen echte goden zijn. Zie ook Jesaja 44:7, 46:8-10

⁵ Satan heeft macht over de ongelovige wereld, maar zijn macht is niet onbeperkt. God stelt grenzen aan satans macht over de ongelovigen. De satan kan niet zomaar alles doen wat hij

gebruik te maken zouden ze bijvoorbeeld zelf de dood of de ziekte kunnen veroorzaken die ze aankondigen. Uiteraard hebben ze deze macht niet over christenen. Wij worden door God beschermd.

Boze geesten kunnen ook mooie ervaringen geven. Dat komt vaak voor bij mensen die op oosterse wijze mediteren. Door deze meditatie technieken kun je in trance raken. Wanneer iemand zich in deze toestand bevindt kunnen boze geesten allerlei mooie, religieuze, gevoelens, beelden en visioenen geven. Soms horen mensen ook stemmen. Dat geldt ook voor zogenaamde christelijke meditatie technieken, zoals contemplatief gebed. Een veel beoefende vorm van contemplatief gebed is het Jezus gebed.⁶ Al dit soort meditatie technieken, of ze nu uit het hindoeïsme komen of uit het christendom, zijn gevaarlijk. Door het toepassen van deze technieken komen mensen in een andere bewustzijnstoestand, het normale denken wordt stop gezet en het bewustzijn vernauwd. Al deze vormen van meditatie zijn een directe weg tot contact met boze geesten.

3. Een kort overzicht van de verschillende onderdelen van het occulte

Toverij

Een ander woord voor toverij is magie. Van toverij is sprake wanneer iemand met behulp van bovennatuurlijke krachten de werkelijkheid probeert te beïnvloeden. Dit gebeurt vaak met behulp van allerlei rituelen, toverspreuken en magische handelingen. Soms ook met alleen het denken, bijvoorbeeld doormiddel van geleide verbeelding⁷. Deze dingen moeten de bovennatuurlijke krachten oproepen en in werking zetten. Bij toverij spelen vaak ook magische voorwerpen een rol. Zoals een amulet of een talisman. Een amulet moet beschermen tegen allerlei onheil of juist geluk brengen.

Waarzeggerij

Van waarzeggerij is sprake als iemand met behulp van boze geesten de toekomst probeert te voorspellen. Bekende vormen van waarzeggerij zijn: astrologie, en tarot kaarten leggen.

Er is ook sprake van waarzeggerij wanneer iemand met behulp van boze geesten verborgen kennis probeert te verkrijgen. Bijvoorbeeld kennis over de verblijfplaats van een vermist persoon, kennis over de precieze toedracht van een misdrijf, kennis over de plaats waar water te vinden is op een stuk land of kennis over de ziekte die iemand heeft. Waarzeggerij is dus meer dan alleen het voorspellen van de toekomst. Het zoeken van deze voor de mens moeilijk toegankelijke kennis gebeurt op allerlei manieren. Een veel voorkomende manier is pendelen of wichelroede lopen. Een pendel is een metalen gewichtje aan een draad.

wil. Zie bijvoorbeeld Openbaring 9:1-5. In dit Bijbelgedeelte lezen we hoe tijdens de grote verdrukking een groep boze geesten de ongelovigen pijnigt. Deze groep boze geesten heeft geen onbeperkte macht over de ongelovigen. God stelt de grens. Ze mogen hen niet doden, alleen maar pijnigen, en ze mogen dit slechts vijf maanden lang doen.

⁶ Zie, www.toetsalles.nl/html/doc/contemplatievebeweging.ha.htm

⁷ Proberen om doormiddel van je denken of fantasie de werkelijkheid te veranderen is ook een vorm van toverij. Het is een tovertechniek.

Een wichelroede is meestal een gavelvormige tak. Pendel en wichelroede worden vaak ingezet om water te vinden. De pendelaar loopt met zijn pendel in de hand over het terrein, op de plek waar water zit slaat de pendel uit. De pendel wordt ook voor andere doeleinden gebruikt, bijvoorbeeld om de locatie van een vermist persoon te achterhalen. In dat geval legt de pendelaar een kaart voor zich en gaat met de pendel over de kaart heen. De pendel slaat vervolgens uit op de plek waar de vermiste persoon zich bevindt. De pendel wordt soms ook gebruikt bij het vinden van de oorzaak van een ziekte.

Spiritisme

Onder spiritisme verstaan we in deze Bijbelstudie: elke vorm van contact met de geestenwereld, elke vorm van contact met boze geesten. Vaak wordt dit contact met de geestenwereld bewust gezocht. Het doel is meestal om informatie of hulp te verkrijgen.

Spiritisme was in de tijd van de Bijbel een veel voorkomend verschijnsel onder de heidenvolken. In Leviticus 20:27 NBG, wordt gesproken over mensen die in verbinding staan met de geest van een dode. Zie ook Leviticus 19:31 NBG; 20:6, 27 NBG; Deuteronomium 18:11 NBG en Jesaja 8:19 NBG. Dit was onder de heidense volken heel gewoon (zie ook Jesaja 19:3; Handelingen 16:16). In Gods ogen is dit echter een ernstige zonde. Daarom droeg God het volk Israël op om ieder die zich met dit soort praktijken inliet ter dood te brengen (Leviticus 20:27)

Boze geesten kunnen zich op allerlei manieren voordoen, zelfs als een engel des lichts (2 Korinthiers 11:14). Ze kunnen zich bijvoorbeeld voordoen als Maria bij de zogenaamde Maria verschijningen. Wat vaak voorkomt is dat boze geesten zich voordoen als overleden mensen. Daarbij spelen ze in op het verlangen van mensen naar contact met hun overleden familieleden. De mensen denken dat ze via de waarzegger in contact komen met hun dierbaren. In werkelijkheid komen ze in contact met boze geesten die zich voordoen als hun overleden familieleden.

Ook tegenwoordig zijn er heel wat mensen die claimen dat ze in contact kunnen treden met de geesten van overledenen. Een voorbeeld van iemand die dit claimt is het bekende televisie medium, "Char".⁸ Sommige van deze mediums weten opmerkelijk nauwkeurig het uiterlijk, de gewoonten en gebeurtenissen uit het leven van de overledene te beschrijven. De verklaring hiervoor is dat ze in contact staan met boze geesten die de overledene gekend hebben. Het medium treedt dus niet werkelijk in contact met de geest van de overledene, maar met een boze geest. Contact tussen levenden en doden wordt door God niet toegestaan (Zie Lucas 16:19-31).⁹

⁸ Er is in deze "branche" veel bedrog en oplichterij. Door in contact te treden met de geesten van overledenen valt veel geld te verdienen. Toch is het uiterst gevaarlijk om zo iemand te raadplegen.

⁹ Het geloof in de invloed van de geesten van overledenen is een belangrijk onderdeel van veel niet-christelijke religies. Zo kennen de Aziatische volkeren de voorouderverering. Bij veel Afrikaanse volkeren vindt je het geloof in de invloed, zowel ten kwade als ten goede, van geesten, waaronder ook de geesten van overledenen.

Een bekende vorm van spiritisme is het ouija bord, een variant daarop is "Charlie, Charlie"¹⁰, waarbij geen bord wordt gebruikt maar twee potloden. Deze variant is momenteel populair onder scholieren.

4. Het gevaar van je in laten met het occulte

Contact met boze geesten zoeken is zeer gevaarlijk. Je begeeft je daarmee op het terrein van de satan. Als gevolg daarvan kun je gebonden raken of zelfs bezeten. Je raakt dan, "occult belast". Voor een bespreking van gebondenheid en bezetenheid, verwijzen we naar Bijbelstudie 64 over gebondenheid, bezetenheid en bevrijding. In Bijbelstudie 65 wordt ook uitgelegd hoe je van hiervan bevrijd kunt worden.

5. Ook afgoderij en mystiek brengen in direct contact met boze geesten

Er zijn, naast toverij, waarzeggerij en spiritisme nog twee dingen die je in contact brengen met boze geesten. Ook door afgoderij en door het zoeken van mystieke ervaringen kom je in direct contact met boze geesten. De Bijbel zegt dat achter de afgoden boze geesten zitten. Als je deelneemt aan de eredienst van een afgod kom je in gemeenschap met boze geesten (1 Korinthe 10:20). Bij de mystiek worden onbijbelse meditatie technieken gebruikt, waardoor je in contact komt met boze geesten¹¹.

6. Occulte vermogens

Mensen die occult belast zijn bezitten vaak occulte vermogens, zoals helderziendheid of gevoeligheid voor het pendelen. Dit soort vermogens zijn het gevolg van de werkzaamheid van boze geesten in hun leven.

Kurt Koch geeft in zijn boek, "Demonology past and present", aan dat er zo'n tien tot twintig verschillende occulte vermogens zijn¹². Hij noemt ondermeer: helderziendheid, heldervoelendheid, helderhorendheid, gevoeligheid voor het gebruik van wichelroede en pendel, telepathie¹³, trance toestanden, uittreding van de ziel, magnetisme¹⁴, occulte suggestie en telekineses¹⁵.

7. We komen het occulte overal tegen

We komen het occulte tegenwoordig bijna overal tegen in onze maatschappij. Speciaal in de gezondheidszorg, in de vorm van allerlei alternatieve genezingswijzen. Bij het stellen van de diagnose worden ook vaak occulte methoden

¹⁰ Voor informatie over Charlie Charlie of het potloden spel, <http://hobby-en-overige.infonu.nl/spellen/157301-wat-is-het-charlie-charlie-spel.html> .

¹¹ Zie www.toetsalles.nl/contemplatiebeweging.ha.htm En zie ook dit artikel: "Komt meditatie in de Bijbel voor?" www.toetsalles.nl/html/doc/bijbel.meditatie1.htm

¹² "Demonology past and present", Kurt Koch, blz 58.

¹³ Telepathie is het overbrengen van gedachten of het lezen van iemand anders gedachten. Als christen word je hier tegen beschermd.

¹⁴ Magnetisme wordt in de volksmond ook wel strijken genoemd. Het door handoplegging of andere rituelen overdragen van energie waardoor iemand wordt genezen.

¹⁵ Telekineses is het vermogen om dingen te laten bewegen (of verplaatsen) doormiddel van de gedachten.

gebruikt. Bijvoorbeeld het vast stellen van een diagnose doormiddel van de pendel of doormiddel van iriscopie.¹⁶ Ook de ouderwetse magnetiseurs of strijkers, die door te strijken genezende energie overdragen, zijn nog steeds actief. Moderne varianten hiervan zijn Reiki en Healing Touch. We komen het occulte ook tegen in de vorm van Yoga en daarvan afgeleide technieken, of in de vorm van mindfulness. In bedrijven en in gezondheidsinstellingen wordt vaak een vorm van Yoga aangeboden als middel om meer ontspannen te raken. In de sport wordt het aangeboden om je beter te kunnen concentreren. In het onderwijs komen we het occulte ook tegen. Ook daar worden oosterse meditatietechnieken ingezet, of werkt men met geleide fantasie. Ouders doen er daarom goed aan om kritisch naar de onderwijsmethoden te kijken die de school gebruikt.¹⁷ In de jeugdliteratuur komt het occulte ook vaak voor. Denk aan de Harry Potter boeken. Door de Harry Potter boeken raken kinderen vertrouwd met de wereld van het occulte. De Harry Potter boeken staan vol met allerlei vormen van toverij, waarzeggerij en spiritisme. Hetzelfde geldt voor de entertainment industrie. Films, televisie programma's en games. Denk aan televisie programma's waar een medium (een waarzegger) beweert in contact te kunnen treden met overleden familie leden.

We moeten daarom waakzaam zijn. Als u zich afvraagt of iets occult is, zijn er organisaties die u daarbij kunnen helpen. In deze voetnoot geven we een aantal voorbeelden¹⁸

¹⁶ Bij iriscopie wordt de diagnose gesteld door de iris van het oog te bestuderen.

¹⁷ www.bijbelenonderwijs.nl/occult-en-licht/

¹⁸ Op het gebied van de gezondheidszorg bijvoorbeeld *Stichting Promise*: www.stichting-promise.nl . Op onderwijsgebied *Bijbel en Onderwijs*: www.bijbelenonderwijs.nl/wat-is-bijbel-en-onderwijs . Bezoek speciaal ook deze link www.bijbelenonderwijs.nl/occult-en-licht/ Een goed boek over alternatieve geneeswijzen is het boek: "*Genezing uit het Oosten? Alternatieve therapieën getoetst*". Dit boek is geschreven door drs. Ruud van der Ven. Het boek: "*Van kwaal tot erger*" van dezelfde schrijver is ook erg nuttig. Vergeet niet om bij twijfel in de eerste plaats om inzicht bidden. Doe zelf onderzoek en vraag om raad.